

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt X. Generositas Catholicorum in excipiendis grandi suo periculo Patribus. Patrum in agendo circumspecta & solers cautio. Incrudescit maiorem in modum Catholicorum vexatio. Horum virtus in ea ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

quærendi salutem, vel omnes ad vnum eorum manibus percundi. Ad Societatem nostram quod attinet, certos esse vos volo quicumque sumus in eam adscripti, toto iam orbe, tantoque numero diffusam, subitutos in Regnum subsequenter tam multos tantisque conatibus vt simus tandem victores futuri vestrarum machinationum. Sandè inter nos iurauimus cruces excipere ac ferre fortiter quascumque nobis imposueritis, nec vquam propterea salutem vestram desperare, dum vel vnus ex nobis suspenderit, qui raptetur ad furcas Tibornas, vel membratim fecetur, vel absumatur crudeli carcere. Sic nobis ratum fixumque est auspicamurque nunc cum bono Deo, nullis in oppositum malis, & vexationibus cessuri. His quondam iniitiis plantatam Ecclesiam, iisdem nec aliis restitui opus est vbi aut reuulsa aut vitiata sit.

Generositas Catholicorum in excipiendis grandi suo periculo Patribus. Patrum in agendo circumspècta & solers cautio. Incrudescit maiorem in modum Catholicorum vexatio. Horum virtus in ea toleranda. Diuersus Campiani à Personio genius. Suo vterque in magnum vititur animorum questum.

CAPVT X.

DEPOSITO, vt indicatum est, apud Pondum Campianus, Personius apud alium quendam Denuntiationis suæ apographo, sub primam auroram profecti sunt in excolendas sibi Prouincias; in iis quàm pulchrè erga se fidemque affectos Catholicos nacti sint; quàm strenuam Deo, Protestantibus reducendis, & stabiliendis Catholicis posuerint operam; quot exploratorum indagines luserint; quibus erepti periculis, Personius quidem perpetuo; Campianus per annum quem sibi à Deo poposcerat Angliæ insumendum, sigillatim nunc, scribendum, & breuiter.

Promulgatio edicti, quod reos maiestatis Iesuitarum hospites decernebat; hoc egit imprimis, vt nemo nesciret, latere in Regno Iesuitas, deinde vt Catholicorum extimularetur pietas ad eos perquirendos, adhibendisque ad animi opem; vacillantes lapsi, fraude ac dubiis decepti, quibus extricare se nequibant magno numero sunt sanati. Nos inquit Personius,

fulminâte licet in quemuis mortalium Edicto, qui ad nos accesserit, & quicumquam nobiscum habuerit, auiditate summa expetitur, & pari ubique alacritate accipimur. Multi longinquum suscipiunt iter, de rebus animi nobiscum acturi, & securè nobis credituri omnes conscientiæ suæ rationes. Ij quod habent & possunt, prolixè nobis. & liberaliter deferunt. Quanquam autem expertus scripserit Campianus præstantes illos Catholicos, sui prope oblitos, de solis Patribus fuisse sollicitos, sed quia effusæ animi voluptates ægre consilio premuntur, nullum vndeuis maius discrimen Patribus imminebat quàm ex immodicis Catholicorum lætitiis Patre aliquo domum subeunte, quæ sæpè seruitiis utebatur Protestantium, & Puritanorum, interdum quoque latentium: præter venalia seruorum capita, quæ ingenti lucro ad proditionem vnus ex Patribus prolectabantur à magistratibus. Vnde nec miror Campianum tam cito laqueos incurrisse quos ei tot locis exploratores, tetenderant; mirum potius non citius proditum à familiaribus domorum in quas tam sæpè vocabatur. Haud tamen apertè in omnes se casus immittebant, velut seruandæ miraculo salutis securi; sed hinc nulli quidem suo parcebant periculo, inde nihil artis nihil erat ingenij quod non adhiberent ad vitam in tutum subducendam cuiusmodi fuit, cultum crebro mutare, & nomen, & locum, & hac perpetua mutatione vestium, nominis, sedium. Indagatoris sacrilegi auarum vafritiem fallere.

Ego, scribit ipsemet Campianus, eodem nunquam habitu incedo, eiusdem coloris, & moris, nominum vero supellex mihi est copiosissima; quàm multa scilicet non sunt nomen meum. Solent nobiles Angli, magnam anni partem rusticari, ac nisi aulæ officiis Londini, vel Magistratu quem gerunt teneantur, foris vt plurimum suis in ditioribus degere, quos si quatuor anni, quos vocant Terminos, ad breue Londinum reuocent, decisio mox causis, & iustitio indicto, secessus repetunt, solitarios si volunt, & exploratorum naribus minus obnoxios. Percursandis his locis celeritate opus erat; ad hanc equos Gilbertus Patribus donarat, egregius ille quem ante memorauimus orthodoxus, quin & Personio ibat semper comes, & Patrum vtrumque deducebant semper in equis iuuenes honoris specie, re ipsa tutelæ, rectæque fidei studio; haud enim facile vilis è luto indagator ausus esset eorum quempiam morari, vel interrogatis laceffere, ne grandi suo malo incideret in alium ab eo quem quaesisset. Hoc vel comitatu vel præsidio tuti obibant Prouincias; & sub ferum dici cum ad destinatum appellerent, expectatis occurrens paterfamilias cum paucis consociis, quocumque quod primum in buccam venisset nomine salutem dicebat, non tanquam notis, & pridem amicis, sed velut extraneis, & casa appulsis. Inde humaniter inducebantur in cubiculum penetrabile ad hoc longo in recessu lectum; illic pietati, gaudio, lachrimis, gratulationi laxati vtriusque habenæ, procidere omnes ingenua, faustam poscere adprecationem; post si forent domi hæretici, properari necessariò ab omnibus confessionem sacram, dubia, & difficultatum

rum nodos, & solutiones, quæ in illo æstu religionis conflictatæ non poterant non esse grauissimæ. Post cibo tenui & breui quiete refectum corpus, diuino sacrificio aderant vniuersi, & sacro epulo accumbebant, cum largo illo & ardenti fletu, quem ipsa quoque discriminum augebat magnitudo. Tum considerabant Patrem audituri, quod iis propriè, aptèque inter equitandum parauerat, quanquam erat omnium vna fors, necessarius scilicet virtutis heroicæ commeatus, ad perferendam constanter pro Deo, rerum omnium, vitæque adedò iacturam, cuius exempla quotidie formidabilia subibant in oculos. Concione rursum absoluta proiectis in genua beneprecatus in equum conscendebat, stertentibus adhuc, si qui erant domi ambiguae fidei. At si foret locus à frequentia vicinorum liber, nullusque in eo nisi Catholicus, festinabatur paulo lentiùs, biduumque aut triduum diuinis dabatur. Contra vero, idque vt plurimum, ob circumstantes hæreticos, tres aut quatuor domos vno die visabant præcipuas, usque sacrorum præsidio roboratis, aliò per calles, & deuia illicò transibant. Quare Personius Agazzario Romæ Anglorum Rectori de precatione horarum quadraginta, pro conuersione Angliæ scribenti, appositè respondit; felices quibus licet, suo piè orando obsecundare affectui. Væ nobis! si precationibus nostris breuissimis non datur in cælum aditus, vix enim vltra duas horas, loco eodem consistimus.

Huius tam minutæ cauendi circumspectionis, apex nullus fuit superuacaneus, ad exploratorum sagacitatem, & numerum quibus feruebant vniuersa còperto enim Regina eiusque Consiliarij, Patres extra urbem elapsos peruagari Prouincias varias, peruolitare Catholicorum domos, vbique semper, nunquam alicubi apparere, vt est zelotypa rei politicæ administratio, pro vero, & solido veri umbras etiam tenues habuere, Religionis negotium quod agebant, pro arte populi commouendi; pro rebellionem in Reginam, conciliationem Protestantium cum Ecclesia Romana. Inde in omnem & artem, & diligentiam, & seueritatem, & versutias effusi, nouum inquisitorum tribunal condere, quibus nihil prætera pensi esset. Conseruatores, quos nominant, pacis, omnesque toto regno Magistratus, & Iudices seueris edictionibus conuenire, terrere, identidem vrgeri, ope quoque permessa brachij regij, ad Catholicos capiendos, & eruendos ex latebris Patres. Omnia denique in opus conferri quæ iure poterant ex fidelibus Ministris pro corona, & capite Principis; ab Anglis pro patria expectari. Atque hinc illico ebullire vbique delegatorum, lictorum, exploratorum exercitus, in quibus sceleratissimi desertores, pars omnium pessima, & in maiorem innocentum perniciem nata. Crudelem post paulum, ex iis vnus editurus est nobis scenam reorum duodecim qua Sacerdotum, qua nobilium quos ad supplicium vltimum ducebat; suis vt postea factus est damnatos calumniis; sed palinodiam canenti, eiuranti que perfidiam, vt esset saltem interfectorum nomen ab infamia liberum, nihil fidei datum est, cum tantum tam facile præbitum esset accusanti. Fecit hæc sacrilegorum venalis perfidia cæcus omnes sacros periculosos

Catholicis; famulos dominis suspectos; intuta omnia, & vbiq; dum nusquam se produnt pauenda. Prouinciarum ab aula procul, supremi Rectores, gnari quantum gratiæ ab aula, & intimis Reginæ consiliariis inirent, si se viros aduersum Catholicos præberent, venabantur illos ferarum more, nullo discrimine plebeij, & nobilis; matronæ, aut famulæ. Suae diuitibus nocebant opes, & eò perquirebantur curiosus quo largius poterant Ministrorum auaritiã saginare, nullius denique culpæ reis, culpam ipsa multæ persolutio affingebat. Perstrinxit historicos illius temporis, Protestantium, & Puritanorum querela non leuis, velut ambitiosos pœnarum amplificatores, in Catholicos decretarum: tam inhumanos & barbaros, mortalibus omnibus videri puduit, esse sua in Anglia minimè puduit. Cœterum in iis Scriptoribus vnus oculatus, alter etiam expertus, nominatim personas censebant; notabant loca, tempus, modum, supplicij genus exprimebant, neque id à gesta re tanto, quanto potuisset eius memoria fuscari, sed heri gesta, hodie edebant, & in Prouinciis adeo vicinis vt possent è littoribus Angliæ prospici; non possunt ergo hæretici querelas nisi per satyrã confusè spargere, nempe in aures alicuius sat fortè creduli casuras, vt fidem iis præbeat. Cùm alioqui nihil potuerint in tanta gestorum acerbitate quicquam arguere, aut falsum, aut exaggeratum. Dabo aliqua suis locis exempla; nunc Personium audiamus; furit, inquit, tempestas aduersus Catholicos, nunquam immanior ex quo Christum suscepit Anglia; aguntur in carcerem plebeij mixtim, & nobiles; viri & feminae; omnis ætas, etiam tenora, trahuntur ipsi quoque catena pueri. Rediguntur in fiscum bona; negatur amicis in carcerem aditus, seu consolaturis miseros, seu subsidio aliquo egestatem eorum leuaturis. Ne solis quidem lux tenuis quæ illos vtrumque recreet iis conceditur. Ex ore ministellorum debacchantium in suis pulpitis nihil sonat crebrius, quàm proditorum, & rebellium calumniosum nomen. Londinense castrum, decumanum antehac reorum insignium, vt maiestatis, & similiũ barathrum, Sacerdotibus nunc, & omnis generis stipatur Catholicis. Prouinciarum cœterarum custodiæ veteres, quòd essent impares, multitudini generosæ, quæ cum hæreticis habere sacra communia recusabat, nouarum ædificiis auctæ sunt; sequiturque narrare de pane quem Dei amore corrogatum, impetrabant ad eò auarè, vt morti dumtaxat pellendæ non fami sufficeret; locis verò quibus obseruandis rigidiores præerant Cerberi, dabatur interdum, nec omnibus, falsamenti aliquid semiputris; & lutosæ ex lacunis aquæ, non quantum sat esset ad restringendam sitim, etsi hoc infimis precibus rogarent. Oportebatque pios Catholicos, ingeniosæ solertiæ subtilitates omnes acuerẽ, vt intrmitterent aliquid quo sanctos illos Christi Confessores refouerent; cuius industriæ feruntur lepida, & felicia exempla, periculũ tamen haudquam expertia. Porro hac temporum iniquitate tam dura & aspera (quod scribit aliis literis) minimè saruri, buccinatores Evangelij reformati, ad contumeliam veritatis, & mansuetudinis Christianæ, finem faciunt nul-

lum protitandi nimiam, vt aiunt, Magistratum, & Reginae aduersus Papistas clementiam, indulgentius cum iis agi, & quanto mitius, tanto in regnum crudelius. Scripserat vero antea disertè in huc modum; quis credat peius cum liberis adhuc Catholicis agi quàm cum captis; affligebat hos, esto calamitas, & dolor corporum, sed alebat pax, & tranquillitas animi, quam in carcere reperisse, tanquam in portu videbantur: alios turbo iactabat perpetuus, velut quouis momento, iratis fluctibus forbendos.

Quocumque vertissent oculos, quacumque incederent, lachrimabilem vbique rerum speciem offendebant; fugere, captare latebras, aliena in veste domo excedere, irahi, sistique iudicibus; iacere sub straminibus ad omnem indagantium iniuriam; sylvarum errores, & inuia quærere, vnde se noctu domum recipiant, nec propterea sine metu; turmatim si quidem nocte intempesta executores irrumpunt, scrutantur, introspiciunt, rimantur angulos omnes, capsas, & scrinia lectosque adeo & matronarum & virginum, reuoluunt & excutiunt omnia, si forte crucem aut calicem; candelabrum, libros, aut simile ad supellectilem sacra n spectans, deprehendant vnà enim & perit apud quemcumque hæc delituerint, & quicquid in iis præcipuè iis latronibus arridet; nec malorum hic meta, manus & oculos in sinus iniiciunt matronarum; restitantibus vestes diripiunt, vt tactu, & visu explorent, num quæ vsquam agni sacraticera, crux, aut pia icuncula lateat. Hoc auctoramento militant Executores isti, quos Pursuantes appellant, harpyæ famelicæ, & feri prædones; præter potestatem quâ fas est iis carcere claudere quos volunt, vel eò vsque afflictere, dum vexationes argento redimant. Catholicorum hæc domi pax; foris nihilo melior; ponuntur in triuis quæ noctu illos inuoluant insidiæ. Obsidentur interdum ab his Meridianis dæmonibus in circulis & in publico; quorum delata non fuerint nomina, suspicantur, coniectant, diuinant esse Catholicos, nemo nisi latendo illos euaserit. Hæc ego, non à me; sed peruagata Prouincias de rebus gestis historia, & spectatorum vbique testimonio confirmata.

Nec dissimilia Campianus, ad Mercurianum Societatis Præpositum. Hæc inquit, dum scribo, eò intumuit aduersus Catholicos furor, vt esse immanior non possit. Domos illorum omnes suis cruciat angor; aliæ mortuum suum lugent; suis aliæ, qua nesciunt requirendis sollicitæ dolent. Habent istæ illos in ferro, & carcere; illis fiscus omnia abstulit. Stant nihilominus in gradu omnes, & hos fluctus magnitudine animi elidunt.] Hæc ille, quibus apud me id egit vt luberet tristem Ecclesiæ illius referre statum, ne Catholicorum in obscuro iaceret robur heroicum, & fructus operæ ab illo nostrorum eximio pari in iis collocatæ, si paucis saltem ingentes eorum animos in lucem non ederem, & malis subinde crescentibus maiores, adscripta sunt capitalium tabulis hominum millia quinquaginta mensis tantum vnus spatium per diuersas regni Prouincias, omnes iacturæ bonorum, carceri, & sæuioribus carcere calamitatibus ob-

noxij; hoc solo rei quod essent Recusantes, hoc est nec blanditijs adigi nec minis potuissent, vt vel in anno semel Protestantium adessent mysterijs; concionibus, & psalmis; in quo tam longè aberant à fide Deo & conscientia fallenda, vt omnes etiam domi exciperent Sacerdotes, quod erat assiduum vitæ pro Deo ponendæ sacrificium, illico perituri vel sepeliendi subterraneis specubus, si forent à quolibet exploratore intercepti. Fiebátque interdum vt cum se clam illuc conicerent singuli, aliorum minime conscij, eadem in domo quinque aut sex reperirentur Sacerdotes. Nos inquit, de se Personius, & de Campiano, tribus licet in diem concionibus exhausti, vim tamen amicam & audiam explere non possumus qua Catholici apud se nos retinent] notátque triplex pietatis illorum decus quod licet continuum, mirum tamen sibi sempérque nouum videbatur. Primum erat affectus teneritas quo dum sacrum audirent, in fletum, & gemitus, & ruptos vocibus singultus soluebantur. Alterum tanta erga Pontificem cum dulci amore reuerentia vt Patri a filiis non posset maior exhiberi; recitandis quidem Litanijs dum indiceretur, *Oremus pro Pontifice nostro Gregorio*. Omnes ore, manibus, oculis in Cælum, & mixta suspirijs prece, Deo illum enixè commendabant. Tertium inuicta tot aduersis & cladibus patientia, animique constantis ea soliditas, vt acerbiora in dies dum expectant, nihil tamen sibi optabilius arbitrentur, cum pro fidei causa illa sustineant. Sic ille, ac si sit ab Anglo, laus suspecta patrij affectus, hispanum adduco Gaditanæ Ecclesiæ Sacerdotem, qui captus à classarijs Reginae, & in Anglia carcere detentus, negabat se suum illud infortunium, sacræ purpuræ honore fuisse mutaturum, quod tunc demum in Catholicis Angliæ didicisset quæ esset Christiani propria, & solida ratio, nec Religionem splendere vsquam magnificentius, quam vbi pluribus conflictaretur ærumnis, & cladibus. Quam laudem ipsi quoque cum inficiari non possent aduersarij, irascebantur illi tanquam probro, suis vitijs obiecto, & vitæ solutæ licentiam, salubri quidem sed importuno morfu castigante. Coniectiones certè, & suspiciones quibus Catholicos diximus ab exploratoribus indicatos, morum integritas, collecti oculi, verecundia verborum, iniuriarum patiens lenitas, præstita legibus Obedientia, & in spernendis rationibus proprijs æquitas iure suis præbebant; de iis ac talibus intus Catholicum diuinabant. De iis Protestantem iam non dubitabant esse Ecclesiæ reconciliatum, eratque tam norum discrimen, vt si quando ex ore Catholici excideret aliquid minus decens, aut notaretur in eius moribus, hoc vero non esse bono dignum Papista, carperent Protastantes, & putabant, aiebant, vestri, vos nostris partibus accessisse. Postremo complures nobilium, & Reginae ministri Catholicis potius domesticas suas tabulas, gazam, rationes, & quicquid haberent pretiosum, quam suis hæreticis seruandum, & administrandum credebant; cuius fuit illustre documentum mors Christophori Hattoni (qui erat Regni cancellarius, & Catholicorum alias infectator) eius mortui omnis prope familia deprehensa est ex Catholicis constare, in quorum fide, & conscientia,

conscientia, rei suæ omnis, suique ad eam curam omnem habebat repositam securus eorum nec negligentia sibi quicquam secus futurum quam veller; nec fraude vel obolum à procurata re abfuturum.

Iam huius tantæ sanctitatis, & infractæ sub ingrauescentium in dies oppressæ innocentia malorum durando pondere; conuersorum præterea ex hæresi ad rectam fidem; quota pars Apostolici pectoris par nobilissimum spectarit, attingendum est, vt solent quæ ob sui magnitudinem non possunt nisi aceruatim per effecta magis quam per se monstrari, Personium dico & Campianum ex quo solum Prouincias in quas mense Iulio diuisi fuerant anno 1580. ad insequentem Iulium quo Campianus captus est, eas coluerunt. De se quidem testatur Campianus mortem sibi semper versatam oculos, tum ignominiosam, tum crudelem; sed eius periculi tam in Catholicis, quam in hæreticis fuisse fructus tam vberes, vt metus omnes in gaudium verterent, & quantascumque laborum angustias infinita dulcedine condirent. Nempe vt Alanus ad Agazzarium de illo & Personio Remis scribit; quæstus animorum fecere vno anno in Anglia maiores quam per omnem vitam, etsi longissimam, vbiuis gentium facturi fuissent [& datis paulo post literis, non est P. Edmundus suo in munere minus sollicitus, minusque industius, crediturque hoc anno Anglia Catholicorum millibus decem aucta quæ superiori non habebat, nusquam certè alibi terrarum, maiori efficacitate datum à Deo verbum Euangelizantibus nunciantur] quod ministerium dicendi ad populum obibat, quidem cum fructu Personius, sed eminebat in Campiano vis ardens spiritus impressa diuinitus, & iactare verborum ignita iacula videbatur auditorum animis inflammandis. In Lancastræ certè, boreali Prouincia inter alias insigni, & de Catholico nomine ac Societate egregiè merita, concionantis Campiani, multis ab eius morte annis memoria floruit, referebantque vicissim alij alia quæ ab eo accepta, cuique altius in mentem descenderant. Tantum vero mouisse omnibus audiendi ardorem, vt nobilissimi etiam ingenti numero, noctes in mapalibus, granariis, locisve aliis à suspitione indagatorum tutis, perincommodas exigerent, quò surgente aurora maturi accurrerent ad audiendum Campianum.

Etsi autem illi, ab aduersariis quoque hæreticis vis illa domina voluntatum, cum suauitate singulari elocutionis & pronuntiationis maternæ tribuatur, sed tantam frequentiam, tanto suo periculo trahebant alia ad ipsum audiendum, æternarum nempe rationum probè animo comprehensa, probèque ad persuadendum dispensata sublimitas, & pondus, quò rapiebantur in Dei amorem & virtutum quarum tunc vsu perneccessario obarmatam incedere Catholicorum constantiam oportebat.

Inerat Personio vis consilij maior quam dicendi, sed peræque necessaria ob perplexos, & quotidianos difficultatum nexus, quos in Religionis causa; protestantium subinde arbitrium, & libido necebar.

Eam ob rem coactus à Catholicorum primariis Londini latuit, spretis boni communis studio, vitæ insidiis quas sibi vbique ab exploratoribus tendi norat; nec tamen sat illi securas præstabat has latebras, circumspectus in publicum & ratissimus progressus, cum eas propemodum, eiúsque præsentiam proderet aduentium numerus qui eius consilio egebant. Gilbertus ille nobilissimus iuuenis, indiuiduus Personij comes, procurator, & testis, mira de illo referebat alumnis Seminarij Remensis, & de perpetuo vndique ad eum confluxu catholicorum omnis gradus, & conditionis. Requirentium in rebus animi eius prudentia dirigi: quamuis enim suppetere alij notæ virtutis, & literaturæ Sacerdotes, vni tamen exquiescebant Personio; quod opus per se impeditissimum, & graue, magna leuabat iucunditas, cum frænando magis eorum feruori, & arctioris conscientiæ laxandis angustiis studendum sibi animaduerneret, quàm restringendæ laxitati, adeò illis exquisitus recti, & mali sensus, suspiciones culpæ meras pro culpa obiectabat. Occupationis fructuosissimæ quo se latius vtilitas funderet, quinque socios laboris à Mercuriano Generali poposcit Personius, Anglos tres, quos ipse nomine designabat, quartum Hispanum, & quintum Italum, ea potestate, ac facultatibus à Pontifice instructor, quas alioqui Roma ex Anglia petere, crimen erat violatæ maiestatis.

Ad hanc Personij consultissimam in expediendis animi dubiis prudentiam, accedebat reuocandis in lucem solers industria, quos aut prauitas morum vt ferè fit, & licentia peccandi; aut Magistrorum fraus in errorem præcipitauerat. Do prædas nobiles quas circa Londinum primum egit vicinas obiturus Prouincias, vt fiat de cæteris coniectura. Gardinerum imprimis Ioannis Foxij discipulum, eius qui Calendarium abacum, ex Confessoribus, & Martyribus hæresum texuit. Inde præter alios complures Baronem Comptonum, Thomam Treshamum, & Guillelmum Catesbym calcaris aurei Equitem, eiúsque patruum Dimocum qui consenuerat in Elizabethæ aula, hoc est Academia voluptatum. Epicurum viuebat miser senex tam inueteratum, vt cum illi cœpisset Personius religionem nouitiam cum auita componere; interceperit ordientem, perperam me, inquit, aggredieris. Deum mihi probato, & tuus sum, tecumque sentio. Strinxit Personius hominem auctoritatum, & argumentorum impressionibus validis, sed eius expugnati laudem voluit Deus Campiani esse; iis ille rationibus perculsum agitatumque fregit, vt nisi voluntaria cæcitate non potuerit eas eludere. Serio itaque manus dedit, & cunctis Christiani, Catholici, & pœnitentis officiis perfunctus, non longè post obiit ipsomet illum ad supremum agonem animante, & corroborante Campiano.

Cessit Personio felicior opera in sorore eiusdem Equitis ab errore in viam reducenda. Tollebant matronam ingentes spiritus, claritas sanguinis, honorariæ apud Elizabetham gratia dignitatis, ad hæc subtile ingenium, multoque audacius quàm eius saluti conduceret, suoapte enim arbitrio

arbitrio velut supremæ oraculo doctrinæ, inaugurauerat seipsam Theologam & Magistram, pronuntiabatque de Religione aduersus quoscumque quod mente conceperat. Inferos esse aliud negabat, nisi reæ conscientia tormentum. Subterraneos specus, ignes, gelu, & tenebras, & carnifices dæmones, pœnâsque cœteras damnatorum, Poëtarum scilicet figmenta, & terriculamenta simplicium; proin animorum in corpora reditum ante postremum iudicij diem credulitatis esse puerilis. Vt quid enim rursus iungi cum animis corpora, vbi totum in solos animos incumbit supplicium, morsus nempe ille crudelis & æternus damnatam mentem æternum discepturus? quibus illa chimeris, tam firmis sibi videbatur sentiendi momentis inhærere, vt negaret se ab vilo mortali dimouendam, misertus est Deus ignorantiam superbi ingenij, nec distulit eam sempiterna experientia docere, quod hic ratione ac fide breui discere poterat; persuasa igitur à fratre dudum Catholico Personium audire, de huius saltem articuli firmamento vero & solido, non prius finem audiendi fecit quam in eo errandi, quæ clara erroris cui tantum tribuebat agnitio, suspectum illi fecit quicquid eatenus diuersum à Catholicis senserat; quod sibi pariter confestim vt à Personio elucidatum est, Protestantium partes eiurauit. Non longo vero hinc tempore, maioribus ad Deum animis anhelans, prima voluatarij ab aula, & patria occasione exilij arrepta in Galliam transit, & monialem professa est.

His Personij & Campiani pro fide Catholica prosperis, accessit opera Sacerdotum, tum Seminarij vtriusque, tum veterum qui Reginae Mariæ fuerant, & se vltro laborum socios Patribus dederant, ex quo verè licuit Sandero scribere, reconciliatum Ecclesiæ paucissimis mensibus, innumerabilem populum, præter alios, multos claritudine generis illustres, & variatum professione literarum.

